

**Kultūros ministerijos
Europos Sąjungos paramos skyrius**

Investicinio projekto (IP) rengimo metodinės rekomendacijos

Privalomos IP dalys	Privalomi IP dalių skyriai	
1. Projekto kontekstas	1.1. Projekto socialinė ekonominė aplinka	<i>Šioje dalyje t.b. aprašoma kultūros paslaugos, kurios kokybę siekiama didinti projektu, <u>pasiūlos ir paklausos analizė</u>: paslaugos teikėjai ir vartotojai, konkurencinė aplinka, paslaugos specifika. Būtina pateikti statistinius duomenis ir skaičiavimus apie paslaugos teikėjus ir vartotojus (lankytojus, dalyvius), nustatyti pasiūlos/ paklausos trūkumus – iš to formuluoti IP problemas ir siektinus rezultatus (auditorijos plėtros galimybes).</i>
	1.2. Projekto teisinė aplinka	<i>Šioje dalyje t.b. aprašomi teisiniai ribojimai ir sąlygos IP veikloms bei rezultatams. Ši informacija bus pagrindimas analizuojant/ atmetant privalomas nagrinėti alternatyvas. Teisiniai apribojimai dėl objekto pardavimo: Pagal Lietuvos respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo įstatymo 10 straipsnio 3 d., valstybės turto patikėjimo teise valdytojai neturi teisės priimti sprendimus, susijusius su turto perleidimu kitų asmenų nuosavybėn, o 18 str. pabaigoje yra pastaba: „Pastaba. 18 straipsnio nuostatos taikomos atnaujinant valstybės nekilnojamąjį turtą, kuris iki įstatymo (Nr. XII-802) įsigaliojimo dienos (2014-10-01) buvo įtrauktas į Vyriausybės patvirtintą Atnaujinamo valstybės nekilnojamojo turto sąrašą kaip atnaujinamas valstybės nekilnojamas turtas ir dėl kurio atnaujinimo iki įstatymo (Nr. XII-802) įsigaliojimo dienos (2014-10-01) buvo sudaryti susitarimai dėl jo atnaujinimo. Nuo įstatymo (Nr. XII-802) įsigaliojimo dienos (2014-10-01) nauji atnaujinamo valstybės nekilnojamojo turto objektai į Vyriausybės tvirtinamą Atnaujinamo valstybės nekilnojamojo turto sąrašą neįtraukiami.“ Todėl darytina išvada, kad parduoti turtą su tikslu gauti kapitalą ir jį reinvestuoti teisinių galimybių nebėra.</i>
	1.3. sprendžiamos problemos	<i>Sprendžiamas problemas reikia suvokti ne kaip infrastruktūros problemų sprendimą, o kaip investiciniu projektu bus sprendžiamos viešosios paslaugos teikimo problemos – pvz., jei pagrindžiama, kad viena iš kliūčių teikti kokybiškesnę, prieinamesnę paslaugą yra netinkama infrastruktūra, tai jos sutvarkymas šią problemą ir sprendžia. T.y. – problema gali būti nepapakankamai kokybiška/ prieinama paslauga, o šios problemos sprendimo būdai g.b. patalpų/ įrangos modernizavimas. Svarbu suvokti IP problemų esmę ir paskirtį, kad objektyviai įvertinti esamą padėtį planuojant projekto veiklas ir užsibrėžiant siekiamus rezultatus.</i>
	1.4. Tikslinių grupių poreikiai	<i>Išskirti tas tikslines grupes, kurias įtakoja 1.3. p. išryškinta problema, o ne aprašyti ar pateikti apskritai konkrečios srities lankytojų struktūrą. Itin svarbu tinkamai pasirinkti analizės apimtį, detalai pagrindžiant pasirinktą sprendimą. Tikslinės grupės suprantamos kaip objekte teikiamų paslaugų vartotojai (lankytojai) bei dalyviai.</i>
2. Projekto turinys	2.1. Projekto tikslas	<i>Tikslu / tikslais turi būti siekiama paslaugos, kuri skirta lankytojams irdalyviams, kiekybinio ir kokybinio pokyčio. Infrastruktūros IP rekomenduojamas vienas tikslas. IP nurodytas tikslas turi atitikti projektiniame pasiūlyme ir būsimoje projekto paraiškoje pateiktoje loginėje matricoje nurodytą tikslą.</i>
	2.2. Projekto sąsajos su kitais projektais	<i>Šioje dalyje turi būti išsamiai informacija apie vykdytas investicijas konkrečiame objekte, atskleistas <u>funkcinis atskyrimas</u> tarp ankstesnių projektų ir numatomų investicijų. Reikalingi komplekso, pastatų, patalpų brėžiniai su minėta informacija arba pateikti nuorodą į 3.1. skyrių „Esama situacija“.</i>
	2.3. Projekto ribos	<i>Funkcinis investicijų objekto pagrindimas – ko ir kaip bus siekiama IP ir kuo skirsis šio IP objektas nuo ankstesnių investicijų (projektų).</i>
	2.4. Projekto tikslinės grupės	<i>Jei IP sprendžia tik dalies 1.4. p. nurodytų tikslinių grupių poreikius / dalį poreikių, šiame skyriuje atitinkamai susiaurinama minėtame punkte pateikta informacija.</i>

	2.5. Projekto uždaviniai	<i>Uždaviniais siekiama 2.1. p. nurodyto tikslo / tikslų. Atsižvelgiant į tai, kad investicijos nukreiptos į objekto infrastruktūrą, rekomenduojamas vienas uždavinys.</i>
	2.6. Projekto organizacija	<i>Aprašant projekto organizaciją, išskirkite patirtį vykdant IP, tuos struktūrinius padalinius, kurie bus svarbūs įgyvendinant IP, išryškinkite organizacijos veiklos specifiką, išskirtinumą.</i>
	2.7. Siekiami rezultatai	<i>Rezultatai turi parodyti, ar bus pasiektas projekto tikslas – kultūros paslaugos pokytis (geresnė kokybė, prieinamumas). Siūlom apibrėžti per 1.4. p[. murodytų tikslinių grupių - lankytojų ir/ar dalyvių pokytį (kiek lankytojų/ apsilankymų trukmė padidės po IP – vnt./val./proc.). Lankytojų ir/ar dalyvių pokytis turi būti labai aiškiai pagrįstas ir būti <u>ne mažesnis nei nurodyta rinkodaros plane</u>. Projekto tikslines grupes pergrupuoti priskirti vienai/ kelioms iš 4 lankytojų/ dalyvių grupių (vietiniai/ regioniniai/ nacionaliniai/ užsienio), kurioms bus taikomi skirtingi ekonominiai įverčiai (5 dalyje), o ši informacija persikels į Skaičiuoklę (Prielaidų lape pateikiamas detalus SE naudos paskaičiavimas). Į lankytojų pokytį, jei investicijos numatytos fiziniam lankytojų apsilankymui objekte, neskaičiuojamas virtualių lankytojų pokytis. Šioje dalyje taip pat reikia aprašyti, kaip IP atitinka Kultūros objektų aktualizavimo programos bendruosius ir specialiuosius reikalavimus.</i>
3. Galimybės ir alternatyvos	3.1. Esama situacija	<i>Šiame skyriuje taip pat turi būti išsamus objekto aprašymas, su vietovės (jei taikoma pagal ypatybes), komplekso (jei taikoma), pastato, patalpų brėžiniais bei aprašymais, iš ko būtų aišku, kur numatomos investicijos, kur buvo investuota anksčiau ir t.t. Esama situacija tampa tolimesnio alternatyvų vertinimo atskaitos tašku, todėl būtina aprašyti, kas būtų, jei įstaiga veiklą testų kaip įprasta.</i>
	3.2. Galimos projekto veiklos	<i>Galimos veiklos, nukreiptos į infrastruktūrą, KM priklausančiuose kultūros objektuose yra apribotos įvairių teisinių apribojimų. Pvz., kultūros paveldo, taip pat ir kultūros infrastruktūros objektų pardavimas yra negalimas dėl teisinių apribojimų. Dėl šių priežasčių traukti tokias veiklas į galimas projekto veiklas („Ilgąjį sąrašą“), kurios yra negalimos dėl įvairių priežasčių, netikslinga. Taip pat nėra tikslinga traukti veiklas, kurios nesusijusios su investicijomis į infrastruktūrą, nes IP ir rengiamas dėl investicijų į infrastruktūrą. <u>Atsižvelgiant į tai, galimų projekto veiklų sąrašą reikėtų pradėti sudarinėti nuo veiklų atmetimo dėl įvairių pagrįstų priežasčių ir netraukti su investicijomis į infrastruktūrą nesusijusių veiklų. Po šio proceso gautas galimų veiklų sąrašas nagrinėjamas toliau. Jei gautą sąrašą galima iš karto nagrinėti pagal Optimalios alternatyvos pasirinkimo ir vertinimo metodiką, atliekamas šis veiksmas. Jei gautas sąrašas yra platesnis, jis vertinamas pagal vertinimo kriterijus. Vienas iš vertinimo kriterijų turi vertinti, kaip konkreti veikla leidžia pasiekti 2.7. p. nurodytų siekiamų rezultatų.</u></i>
	3.3. Veiklų vertinimo kriterijai	<i>Kriterijus nusistato pati projekto organizacija, todėl jie turi būti suformuluoti atsižvelgiant į projekto kontekstą, sprendžiamas problemas, veiklų pobūdį ir pan.</i>
	3.4. Trumpasis veiklų sąrašas ir projekto įgyvendinimo alternatyvos	<i>Žiūr. 3.2. punktą.</i>
4. Finansinė analizė		<i><u>Naudoti Investicijų projektų skaičiuoklę, kuri taikoma nuo 2016 m. sausio 1 d. (žiūr. nuorodą metodinių rekomendacijų pabaigoje).</u> Nurodant, per kiek metų numatote atlikti projekto investicijas (metais), apvalinkite į didesnę pusę (pvz., jei projektas truks 27 mėnesius, nurodykite 3 metus) Skaičiuoklėje reikia nurodyti projekto veiklų įgyvendinimo pradžią – ji yra rangos darbų ir / ar įrangos montavimo pradžia. Kaip žymėti skaičiuoklės langelyje „Esant poreikiui, patikslinkite taikomus</i>

		<p><i>PVM tarifas “:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Nekeiskite Taikytinų PVM %;</i> - <i>Jei įstaiga <u>negali</u> susigrąžinti PVM (PVM <u>tinkamas</u> finansuoti), varnelė <u>žymima</u>;</i> - <i>Jei įstaiga <u>gali</u> susigrąžinti PVM (PVM <u>netinkamas</u> finansuoti), varnelė <u>nežymima</u>;</i> - <i>Jei <u>mišrus</u> atvejis - varnelė <u>nežymima</u>.</i>
4.1. Projekto ataskaitinis laikotarpis		<p><i>Pgl. IP metodiką – 15 m.(+ „nuliniai“ metai).</i></p> <p><i>I „nulinis“ metus įtraukiamos pasirengimo (IP, rinkodaros plano, techninio projekto rengimo) išlaidos. Rangos darbų ir / ar įrangos montavimo išlaidos įtraukiamos:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>jei patiriamos tais pačiais metais, kaip ir pasirengimo išlaidos, įtraukiamos į „nulinis“ metus;</i> - <i>jei patiriamos kitais metais, įtraukiamos į pirmus metus.</i>
4.2. Finansinė diskonto norma		<i>Finansinė diskonto norma 4 proc.</i>
4.3. Projekto lėšų srautai		
4.3.1. Investicijų išlaidos		<p><i>Projekto investicijos (A eilutė):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>neskirstomos pagal šaltinius;</i> - <i>neatsižvelgiama į infliaciją;</i> - <i>įtraukiamas pirkimo PVM;</i> - <i>skaičiuoklėje investicijų vertė turi sutapti su kituose dokumentuose nurodoma verte;</i>
4.3.2. Investicijų likutinė vertė		<p><i>Investicijų likutinė vertė (B eilutė):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>tik IP investicijų sukuriam turtui / jo vertės padidėjimui;</i> - <i><u>likutinė vertė yra vertinama</u>, apskaičiuojant tinkamų finansuoti išlaidų sumą <u>tik tuo atveju, jeigu grynosios pajamos yra teigiamos</u>;</i> - <i>skaičiuoklėje likutinę vertę nurodyti tik paskutiniais projekto ataskaitinio laikotarpio metais;</i> - <i>skaičiuoklėje EK tinkamų deklaruoti išlaidų skaičiuojama, investicijų likutinę vertę pridedant prie veiklos pajamų, o finansiniai rodikliai (FVGN(I), FGDV(I), FVGN(K), FGDV(K), IP finansinis gyvybingumas) skaičiuojami, <u>investicijų likutine verte mažinant investicijų sumą</u>.</i>
4.3.3. Veiklos pajamos		<p><i>Projekto veiklos pajamos (C eilutė):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Projekto veiklos pajamoms priskirkite <u>tik tas pajamas</u>, kurios yra uždirbamos naudojant <u>projekto metu kuriamą ar jau sukurtą turtą (ne visos įstaigos pajamas)</u>.</i> - <i>Vėlesnių metų pajamas galima didinti tik dėl numatomo augančio vartotojų skaičiaus bei dėl išaugusios paslaugų apimtys ar kokybės, kurių įtakoją investicijos, pvz. bilieto kainos padidėjimo (ne dėl paprasto kainų augimo (pvz., dėl infliacijos)).</i>
4.3.4. Veiklos išlaidos		<p><i>Projekto veiklos išlaidos (D eilutė):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i><u>Tik projekto metu sukurtos infrastruktūros ir dėl šių investicijų veiklos pokyčio išlaidos</u>.</i> - <i>Įtraukti reinvesticijas į projekto infrastruktūrą.</i> - <i>Projekto paskolų palūkanos.</i>
4.3.5. Mokesčiai		<i>Mokesčiai (E eilutė)</i>
4.3.6. Finansavimas		<p><i>Projekto finansavimo šaltiniai (G eilutė):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>G.1. eilutėse įrašomos ES ir VB lėšos (valst. planavime)</i> – <i>G.2.1. eilutėje įrašomos dotacijos lėšos (jei projekto pajamos mažesnės už išlaidas, nuostoliui padengti reikalingos VB dotacijos).</i> <p>Svarbu – investicijos neturi tapti papildoma našta biudžetui finansuojant didesnes veiklos apimtis, t.y. papildomas išlaidas dėl išsiplėtusios veiklos turi padengti veiklos pajamos (išskyrus įstaigas, kurios teikia nemokamas paslaugas, pvz., bibliotekos).</p>
4.4. Finansiniai rodikliai		<i>Skaičiuoklės lape „Prielaidos“ turi būti visi detalūs skaičiavimai, kurių</i>

	<p>4.4.1. Investicijų finansiniai rodikliai</p> <p>4.4.2. Išvada dėl finansinio gyvybingumo</p> <p>4.4.3. Kapitalo finansiniai rodikliai</p> <p>4.4.4. Rodiklių palyginimas</p>	<p>suvestiniai duomenys perkeliami į A, B (C, D) lenteles. Perkėlimą reikia daryti naudojant formulę, o ne mechaniškai, kad, pakeitus „Prielaidų“ lape kintamąjį, nauja reikšmė automatiškai pasikeistų A, B (C, D) lapuose. Skaičiavimai turi būti labai aiškūs ir pagrįsti</p> <p><i>FGDV(I):</i> <i>kai < 0, finansiškai neatsiperka (pasirenkama artimiausia 0 alternatyva).</i> <i>kai > 0, finansiškai atsiperka (verslo projektas).</i></p> <p><i>FVGN (finansinė vidinė grąžos norma) – diskonto norma, kuriai esant FGDV lygi 0.</i></p> <p><i>FVGN(I) yra vertinama kartu su FGDV(I). Esant labai neigiamai FGDV(I), FVGN(I) dažniausiai neskaičiuojama.</i></p> <p>-----</p> <p><u><i>Finansinis gyvybingumas</i></u> - kiekvienais projekto ataskaitinio laikotarpio metais sukaupstasis grynasis pinigų srautas negali būti neigiamas (atskirų metų gali būti neigiamas, tačiau atskirų metų sukaupstasis srautas negali būti neigiamas).</p> <p>-----</p> <p><i>FGDV(K):</i> <i>kai < 0, savininkui (valstybei) finansiškai neatsiperka, t.y. nepadengia įnašo (15 proc. kofinansavimo);</i> <i>kai > 0, savininkui finansiškai atsiperka (verslo projektas).</i></p> <p>-----</p> <p><i>IP įgyvendinimo alternatyvą laikykite visapusiškai pranašesne, kai:</i> <i>a) tik ši alternatyva turi teigiamą FGDV(I);</i> <i>b) alternatyvos FGDV(I) daugiau nei 10 % viršija kitų alternatyvų FGDV(I);</i> <i>c) yra kiti Jūsų pasirinkti ir pagrįsti argumentai.</i></p> <p><i>Atlikę projekto finansinę analizę, informacijos ir duomenų iš skaičiuoklės į tekstinę IP dalį nekelkite, o parenkite trumpą atliktos analizės rezultatų aprašymą ir įtraukite į IP santrauką.</i></p>
5. Ekonominė analizė	<p>5.1. Rinkos kainų pavertimas į ekonomines</p> <p>5.2. Socialinė diskonto norma</p> <p>5.3. Išorinio poveikio įvertinimas</p> <p>5.3.1. Poveikio komponentai</p> <p>5.3.2. Poveikio mastas</p> <p>5.4. Ekonominiai rodikliai</p> <p>5.4.1. EGDV rodiklis</p> <p>5.4.2. EVGN rodiklis</p> <p>5.4.3. ENIS rodiklis</p> <p>5.5. Optimalios alternatyvos parinkimas</p>	<p><i>Perskaičiuoja pati skaičiuoklė, pasirinkus sritį. Aprašomojoje dalyje nereikia perkėlinėti lentelės su perskaičiavimo koeficientais.</i></p> <p><i>Socialinė diskonto norma 5 proc.</i></p> <p><i>Lentelė, kaip apskaičiuojamas „Pasiryžimas sumokėti už lankymąsi kultūros objekte“ turi būti Skaičiuoklės lape „Prielaidos“ (ten taip pat turi būti ir visi kiti detalūs skaičiavimai, kurių suvestiniai duomenys perkeliami į A, B (C, D) lenteles. Skaičiavimai turi būti labai aiškūs ir pagrįsti, informacija apie lankytojų pokytį turi atitikti 2.7. p. nurodytus duomenis.</i></p> <p><i>Jei IP turi ir kitą poveikį (pvz., sutvarkius objektą, padidėja vietovės patrauklumas, dėl ko išauga NT kainos (Urbanistinės plėtros įverčiai), įdiegus energetines priemones, sumažėja dujų išmetimai, oro tarša ir kt. (Energetikos įverčiai) ir kt.), ekonominės naudos vertinimui galima naudoti ir kitų sektorių socialinio-ekonominio poveikio (naudos/žalos) komponentus.</i></p> <p><i>Finansuojami tik tie projektai, kurių EGDV yra teigiama, EVGN yra didesnė nei taikoma socialinė diskonto norma (5 proc.), ekonominis naudos ir išlaidų santykis didesnis už 1. Vienas iš pagrindinis rodiklis, pagal kurį vertinama optimali alternatyva – EGDV.</i></p> <p><i>EGDV:</i> <i>kai < 0, IP netikslingas</i> <i>kai > 0, IP tikslingas</i></p> <p>-----</p>

		<p><i>EVGN - diskonto norma, kuriai esant EGDV lygi 0.</i></p> <p>-----</p> <p><i>ENIS (pagrindinis rodiklis):</i></p> <p><i>kai < 1, IP negali būti vykdomas</i></p> <p><i>kai ≥ 1, IP gali būti vykdomas</i></p>
6. Jautrumas ir rizikos	6.1. Jautrumo analizė 6.2. Scenarijų analizė 6.3. Kintamųjų tikimybės 6.4. Rizikų vertinimas 6.5. Rizikos priimtumas 6.6. Rizikų valdymo veiksmai	<p><i>6.1. Jautrumo analizė:</i></p> <p><i>6.1.1. Kintamųjų nustatymas</i></p> <p><i>6.1.2. Tarpusavio priklausomybės įvertinimas</i></p> <p><i>6.1.3. Elastingumo analizė</i></p> <p><i>6.1.4. Kritiniai kintamieji</i></p> <p><i>6.4. Rizikų vertinimas:</i></p> <p><i>6.4.1. Kintamųjų rizikos įverčiai</i></p> <p><i>6.4.2. Rizikos grupės</i></p> <p><i>6.4.3. Vertė rizikos grupėse</i></p> <p><i>6.4.4. Rizikos grupių vertės laike</i></p>
7. Vykdyto planas	7.1. Projekto trukmė ir etapai 7.2. Projekto vieta 7.4. Projekto komanda 7.5. Projekto prielaidos ir testinumas 7.6. Kitos išvados. 7.7. Projekto santrauka	<p><u><i>Pradžioje pateikite projekto loginę matricą: tikslą(-us) – uždavinį(-ius) – veiklas – fizinius veiklų įgyvendinimo rodiklius – matavimo vnt. – siekiamas reikšmes – biudžeto išlaidų kategorijas.</i></u></p> <p><u><i>IP nurodytos loginės matricos tikslas(-ai) ir uždavinys(-iai) turi atitikti projektiniame pasiūlyme ir būsimoje projekto paraiškoje pateiktos loginės matricos tikslą(-us) ir uždavinį(-ius). IP ir projektiniame pasiūlyme nurodytos veiklos būsimoje projekto paraiškoje gali būti detalizuojamos / grupuojamos.</i></u></p> <p><i>Aprašykite IP įgyvendinimo trukmę lemiančius veiksnius, atskleiskite, ar projekto organizacija yra apsirengusi įgyvendinti IP, kokie parengiamieji darbai atlikti ir pan.</i></p> <p><i>Pateikite informaciją apie IP vykdymo vietą, aprašykite infrastruktūrą, ar vieta tinkama paslaugai teikti, kaip bus užtikrintas paslaugos prieinamumas ir pan.</i></p> <p><i>Paaiškinkite kaip užtikrinsite IP administravimo ir įgyvendinimo priežiūrą, ar projekto komandos darbuotojai turi reikiamą kvalifikaciją.</i></p> <p><i>Aprašykite IP testinumą, kaip bus naudojami IP metu sukurti rezultatai, ar ir kaip bus užtikrinamas tinkamas sukurtos infrastruktūros naudojimas ir išlaikymas, kaip pasikeis organizacija įgyvendinus IP ir pan.</i></p> <p><i>Pristatykite pasirinktą IP įgyvendinimo alternatyvą, atskleiskite visas jos įgyvendinimo organizacines detales, veiklas, kurias planuojama atlikti, nurodykite finansinės ir ekonominės analizės rezultatus ir pan.</i></p> <p><i>Nurodykite kiekvieno IP rengimo etape apibendrintą informaciją (iki 2 puslapių)</i></p>

Metodiniai nurodymai: IP struktūra, ataskaitinis laikotarpis, diskonto norma, alternatyvų analizė, ekonominės naudos įverčiai ir kt.:

<http://www.ppplietuva.lt/teisine-metodine-informacija/metodiniai-dokumentai/>

Tiesiogiai IP rengimui būtini darbiniai dokumentai:

- Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir / ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo [metodika](#) (patvirtinta 2014 m. gruodžio 31 d., IP metodika);
- [Investicijų projektų skaičiuoklė](#) (taikoma nuo 2016 m. sausio 1 d.) – **Naudoti būtent šita!**

- Optimalios alternatyvos pasirinkimo ir vertinimo [metodika](#)
- [Konversijos koeficientų bei socialinės – ekonominės naudos \(žalos\) komponentų įverčių reikšmės](#) (taikoma nuo 2016 m. sausio 1 d.) – **Naudoti būtent šita!**

Metodinė medžiaga:

- [Konversijos koeficientų bei ekonominės-socialinės naudos \(žalos\) apskaičiavimo metodika](#)
- [Kultūros srities investicijų socialinio-ekonominio poveikio \(naudos/žalos\) komponentų nustatymo, komponentų įverčių apskaičiavimo ir taikymo metodika](#)
- Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir/ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodikos, 9 priedo PROJEKTAS „[Investicijų projektų atitikties investicijų projektų rengimo metodikai vertinimo klausimynas](#)“.

Dėl projekto alternatyvų:

Jeigu IP, kuris apibrėžia projekto ribas, dominuoja įranga (>50 proc. IP vertės), tai investavimo objekto tipas yra įrenginių įsigijimas ar esamų pakeitimas. Atitinkamai, alternatyvos turi būti parenkamos pagal šį tipą. KM PFSA numatyta, kad visais atvejais turi būti atliekama SNA.

FA ir EA rodiklių (EGDV, EVGN, ENIS) pagrindimui t.b. pateikti skaičiuoklės duomenys Exel formatu.